

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/2/2008
Program neve: Áttérési költségek hatása a szolgáltató váltásra
A támogatási szerződés száma: AL/0388/2008

Kedvezményezett neve: GKI Gazdaságkutató Zrt.
Szakmai felelős neve: Kopik Tamás
A Program befejezésének határideje: 2008. október 31.

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik:¹

- 1. Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!**

A kutatás első lépése a vizsgált piacok Európai Uniói szintű szabályozásának megismerése volt. Összegyűjtöttük, hogy milyen irányelvek léteznek, milyen uniós vizsgálatok, elemzések születtek a témakörben.

Második lépésben összegyűjtöttük a vizsgált ország körre a három piacra jellemző fő adatokat. Megvizsgáltuk hol mekkora a piaci szereplők száma, a piac szerkezete, mennyire erős a verseny, szabad-e a piacra lépés.

Ezek után országonként és piaconként elemeztük a szolgáltató váltás gyakoriságát, eddigi tapasztalatait. Végül ismertettük a váltással kapcsolatos költségeket, valamint a fogyasztók kockázatait.

- 2. Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!**

- szakmailag / tudományos szempontból
- a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben
- újszerűség bemutatása
- a továbbfejlesztés lehetőségei (pl. Program kiterjesztése, további kutatás, módosítás szükségessége)
- az eredmények hasznosításának lehetőségei

Az áram és gázpiacok struktúrája hasonló, különösen, ami a vezetékeknek az ügyfél lakásába vagy üzletébe vezető utolsó részét illeti, de a hálózat egészére vonatkozóan is. A hálózat nem vagy csak gazdaságilag kedvezőtlen feltételek mellett duplázható meg. (A hálózati piacokon belátható időn belül nem várható infrastruktúra alapú verseny.) A hálózatot és az ún. „last mile”-t nem tudja más szolgáltató párhuzamosan kiépíteni, ezért az érintett piacon erős szabályozást igénylő piaci helyzet állt elő. A kapcsoló piacok versenyelénkítése érdekében a hálózat tulajdonosát, kezelőjét jogi szabályozás kötelezi arra, hogy biztosítsa a hozzáférést, illetve az energia átvezetését - meghatározott díjért - más szolgáltatóknak.

A három országban az áram- és gázpiaci verseny intenzitása igen eltérő. Németországban az áramfogyasztók fele már váltott szolgáltatót, mivel erőteljes a verseny. Ezzel szemben a gázpiacon ez az arány mindössze 1-4%, ami a piac regionális jellegzetességével magyarázható. Csehországban mind az áram-, mind a gázpiacon alacsony a váltók aránya

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

(5% alatti). Magyarországon mindkét piac esetében legalább a fogyasztók egy része jogosult szolgáltatót váltani. A piac szerkezete azonban erősen monopolizált, ezért a ténylegesen váltók aránya viszonylag alacsony.

A távközlési piacok egy részén hasonló a szituáció. A vezetékes telefon piacokon, elsősorban a helyi hurok piacán található monopolszerű szerkezeteket. Itt hasonló feltételek mellett működhet a piac, mint az érintett energia piacok. Az ún. „last mile”-hoz való hozzáférést itt is szabályozni kell. A technikai fejlődésnek köszönhetően - különösen a WiFi-hálózatok, és a kábel hálózatok fejlődése révén - azonban más távközlési piacokon lehetővé vált az infrastruktúra alapú verseny. Az összekapcsolás további részét a versenytársak könnyebben megoldják optikai vezeték, szatellit vagy mobil antennák segítségével.

A vonalas hálózattól eltérően a mobiltelefon piacon sokkal erőteljesebb a verseny. Az ügyfél gond nélkül akár több mobil-távközlési szerződést is köthet és ezeket, a szerződési feltételeknek megfelelően, fel is mondhatja. Csupán a számhordozás és a mobil készülék megváltása lehet problémás.

Az internet szolgáltatások piacán hasonló a helyzet, mint a mobilszolgáltatások piacán. Problémát csupán az jelenthet, hogy számos ügyfél számára még mindig a vezetékes internet megoldás jelenti a legkényelmesebb vagy a legnagyobb kapacitású megoldást, ezért az internet szolgáltatóknak gyakran együtt kell működniük a helyi vezetékes monopol szolgáltatóval.

A távközlési piacon igen erős verseny van mindhárom országban. Az ágazat sajátossága, hogy nem csak az egy részpiacra (pl. vezetékes telefon) belül van verseny, hanem a részpiacok egymás közt is versenyeznek (pl. vezetékes és mobil telefon). Ennek eredményeként a korábban erősen monopol piacokon is gyakori a szolgáltató váltás, ezt mutatja az is, hogy néhány termék esetében a penetráció meghaladja a 100%-ot.

A fenti helyzet kialakulása nagyrészt a szigorú versenyjogi szabályozás, a korábbi monopol pozíciók szándékos leépítése.

A bankszolgáltatások piaca leginkább a mobilszolgáltatások piacához hasonlítható. Itt is működő versenyről beszélhetünk, az ügyfélnek több bankszámlája is lehet. Ezért itt nem is beszélhetünk ellátásról, mint az energia kapcsán. Csupán a szolgáltatói szerződés felmondásáról. Igaz a felmondás sok esetben díjakkal szankcionált. Másrészt a csoportos vagy egyedi megbízások miatt túl nagy idővesztést jelent a fogyasztónak a váltás.

A bankpiac sajátossága, hogy a szabályozás és a piaci verseny lehetővé teszi a váltást, az ügyfeleknek azonban csak csekély része él ezzel a lehetőséggel. Ennek oka, hogy a váltásnak „rejtett” költségei vannak (ügyintézés, hivatalos papírok módosítása). Másik ok, hogy az ügyfeleket gyakran hosszú távú szerződések kötik az adott bankhoz (pl. lakás, vagy beruházási hitel), melyek átvitele egy másik bankhoz nehezen oldható meg. Ezen problémák ellenére Németországban és Csehországban a bankot váltók aránya 8,5% körül van. Magyarországon ez valamivel magasabb (10%). Hazánkban az új hitelek folyósítása miatt váltottak többen bankot.

Összességében elmondhatjuk, hogy a szolgáltató váltás gyakorisága nagyban függ piaci sajátosságoktól. De megfelelő szabályozási környezet és fogyasztói tájékoztatás mellett még korábban erősen monopolizált piacokon is komoly verseny alakulhat ki.

3. Sorolja fel és mellékelten csatolja a Programmal (annak eredményeivel) összefüggésben született tanulmányokat, kiadványokat, publikációkat, előadásokat stb.! A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?

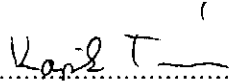
A kutatás segítette a külföldi példákon keresztül a magyar piacok jobb megismerését, valamint a jövőbeli fejlődés várható irányát.

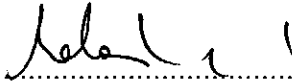
4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!

A program teljes mértékben az eredeti munkaterv alapján zajlott.

5. Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést!

Budapest, 2008. november 20.

.....
Szakmai felelős aláírása

.....
Kedvezményezett (képviselőjének
cégszerű) aláírása

GKI GAZDASÁGKUTATÓ Zrt.
1092 Bp., Ráday u. 42/44.
Postacím: 1461 Bp. Pf.: 232.
Tel.: 318-1284, Fax: 318-4023